

Таким образом, внутріекономічна політика держави визначає позицію держави в міжнародних економічних відносинах, заснованих на ринкових принципах максимізації прибутку. Безумовно, необхідна узгодженість принципів внутрішньої і зовнішньої економічної політики, так як вони завжди взаємозалежні. Але головним принципом участі в міжнародних економічних відносинах держава повинна ставити підтримку внутрішніх секторів її економіки і забезпечення ефективності і стабільності розвитку.

Список использованных источников:

1. Кацнель С. В. Мировая экономика: учеб. пособ. / С. В. Кацнель. – 2007.
2. Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://www.ru.forsecurity.org/политика-экономического-протекционизма-плюсы-и-минусы>
3. Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://www.wto.ru/russia.asp>
4. Адуков Р. Х. Проблема паритетности условий вступления секторов российской экономики в ВТО / Р. Х. Адуков // Экономика АПК: проблемы и решения. – 2006.
5. Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://www.rg.ru/2012/07/24/yurgens.html>
6. Бабкин К. А. Последствия присоединения России к всемирной торговой организации / К. А. Бабкин. – 2012.
7. Белокрылова О. С. Стратегия развития аграрной сферы региона: оценки и императивы регламентов ВТО / О. С. Белокрылова.

Олейник В. В.

*Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна*

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РИНКОВОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯМ

Основною метою природоохоронної діяльності є раціональне природокористування, збереження навколишнього середовища, ефективний механізм управління природокористуванням, а також забезпечення сталого розвитку. Для досягнення цієї мети сучасні дослідники вважають за доцільне до системи механізму управління природокористуванням віднести: систему державного управління; правового управління та систему економічного управління.

Зміна економічних відносин в суспільстві, перехід до ринкової економіки, зумовило появу нових акцентів в системі економічного стимулювання. Держава перестає бути єдиним суб'єктом управління, який під прикриттям забезпечення пріоритету державних інтересів міг ігнорувати інтереси регіонів тощо [4].

Суть ринкового методу полягає у формуванні ринку дозволів (ліцензій), квот на викиди забруднюючих речовин (або на використання природних ресурсів).

Для здійснення оптимізації природокористування з допомогою ринкових відносин найближчим завданням екологічної політики є остаточне формування ринку купівлі-продажу прав на забруднення. Тобто, суспільство визнає допустимий мас-

штаб впливу на природу, потім розповсюджує ліцензії на забруднення (іншими словами – право на викиди забруднювачів) між зацікавленими сторонами. Після цього підприємствам надається повна свобода перепродавати ліцензії. Органи управління слідкують лише за тим, щоб сумарний вплив на природу не збільшувався та сприяють створенню ринкової інфраструктури [1].

Створення ринкової інфраструктури в сфері природоохоронного регулювання має важливе значення, оскільки вона повинна обслуговувати операції з торгівлі квотами, а також забезпечувати контроль за відповідністю реальних викидів наявним квотам. До ринкової інфраструктури в даній сфері належать біржі, брокерські контори, система розповсюдження інформації про попит та пропозицію ринку, система реєстрації угод та моніторингу виконання зобов'язань сторін і т. д.

Для ринкового методу управління характерним є принцип «бульбашки». Ця концепція припускає, що обсяг допустимих викидів встановлюється для цілого регіону, а підприємства-забруднювачі, які знаходяться на його території, за рахунок перерозподілу квот на викиди зможуть найбільш вигідно знизити їх до цього рівня. В даному випадку підприємства, які мають можливість ефективно знижувати викиди, можуть продавати надлишки квот іншим підприємствам, що знаходяться в «міхурі». Межі «бульбашки» задають територіальні обмеження на торгівлю дозволами на забруднення [5].

А. Н. Арєєва, Л. С. Носов Л. С. вважають за доцільне створювати банки та біржі прав на забруднення.

Щодо банків прав на забруднення, то в деяких випадках варто надати забруднювачам можливість «відкладати» забруднення на наступні періоди. Тоді створюється так званий банк прав (квот) на забруднення. При цьому фірми, скорочуючи викиди в даний момент, можуть економити свої дозволи на забруднення для майбутнього використання або продажу. Банк стає посередником, що має запас прав, які продають і купують, а, крім того, виконує облікову функцію, забезпечуючи процес погашення витрачених прав і не допускаючи їх повторного використання. Банки можуть надавати підприємствам-забруднювачам емісійні кредити, тобто тимчасові права на збільшення викидів.

Характеризуючи біржі прав на забруднення, слід зазначити, що розвиток ринку квот на забруднення вимагає формування системи торгівлі, що включає посередницькі організації типу бірж, де здійснювалися б операції з торгівлі квотами на викиди. Нерідко ці функції можуть брати на себе вже діючі фондові біржі, які мають відповідну інфраструктуру і персонал. Торгівля квотами може здійснюватися за допомогою Інтернету, при цьому трансакційні витрати знижуються до мінімуму [3].

Ринкові інструменти, які використовуються при здійсненні екологічних програм, можна поділити на шість основних категорій:

1. Система платежів за забруднення («зелені платежі»);
2. Система торгівлі дозволами на забруднення (купівля на аукціоні);

3. Депозитарно-компенсаційна система (при купівлі товарів, які є потенційними забруднювачами, із споживачів стягується додаткова плата (алюмінієва та скляна тара, автомобільні акумулятори тощо);

4. Система зменшення ринкових бар'єрів [2].

Ринкові інструменти в сфері природокористування, такі як екологічні податки, ринкові системи дозволу або цільові субсидії, є економічно ефективним способом захисту і поліпшення стану навколишнього середовища, який забезпечує впровадження принципу «забруднювач платить» [7].

ЄС вважає, що ринкові інструменти пропонують динамічні стимули як правило, не доступні через використання стандартів або інших прямих інструментів регулювання та виділяє такі їх види: торгівля квотами на викиди; податки і збори; субсидії.

Ринковий механізм сприятиме більш ефективному розподілу природних ресурсів. Його застосування призведе до зниження рівнів забруднення навколишнього середовища. Скорочення забруднення в свою чергу, може знизити потребу і витрати на очищення забруднених земель, зниження витрат виробництва, що в результаті дозволить зменшити інші економічні та соціальні втрати від наслідків забруднення навколишнього середовища. Ринкові інструменти, через їх тривалий вплив, можуть також відігравати важливу роль в стимулюванні технологічної підтримки інновацій та пропозиції для природоохоронних технологій [8].

Відношення як учених, так і практиків до ринкових механізмів в екології лишається дуже настороженим, а частіше суперечливим – не позбавлені підстави побоювання, що «вільна гра ринкових сил» може привести до деградації природи. Тут першочергову роль повинен грати контроль за розподілом прав на викиди (скиди) [1].

На відміну від нормативних або адміністративних підходів, ринкові інструменти володіють рядом переваг в якості засобу досягнення екологічних цілей. Незалежно від того, впливаючи на ціни (за допомогою податків або податкових пільг) або встановивши абсолютні величини (через торгівлю дозволами), вони покращують цінові сигнали, дозволяючи проявити велику гнучкість в досягненні цілей, і дають фірмам довгострокові стимули в проведенні технологічних інновацій, що в подальшому призведе до зниження негативного впливу на навколишнє середовище [6].

Виходячи із вищесказаного, ринковий механізм управління є найбільш перспективною формою природоохоронного регулювання. Проте гармонійний та збалансований розвиток регіону буде забезпечуватися комплексним застосування державного управління, економічних заходів та ринкових методів управління.

Список використаних джерел:

1. Рижова К. І. Механізми екологічного управління природокористування в сучасних умовах [Електронний ресурс] / К. І. Рижова. – Режим доступу: <http://www.essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/12519/1/1.doc>
2. Хвесик М. А. Інституціональна модель природокористування в умовах глобальних викликів: монографія / М. А. Хвесик, В. А. Голян. – К.: Кондор, 2007. – 772 с.

3. Ареева А. Н. Использование экологических проблем для достижения экономических целей в международном сотрудничестве / А. Н. Ареева, Л. С. Носов // Эксперт. – 1999. – № 4. – 21 трав. – С. 17–24.
4. Рыночное регулирование как новый экономический механизм в природоохранной деятельности. Понятие о рынке разрешений (лицензий), или торговля правами на выбросы [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.one-umnik.ru/?p=105>
5. Федорова А. И. Практикум по экологии и охране окружающей среды: учеб. пособ. / А. И. Федорова, А. Н. Никольская. – М.: ВЛАДОС, 2001. – 288 с.
6. Ecotaxes. Are taxes the best means to cut greenhouse emissions? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.economist.com/node/9063277>
7. Market-Based Instruments [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ec.europa.eu/enveco/mbi.htm>
8. Market-based instruments for environmental policy in Europe [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.69.90.183.227/doc/case-studies/inc/cs-inc-envpolicyeur-en.pdf>

Пушкарьова О. Ю.

Дніпропетровський національний університет імені О. Гончара;

ДВНЗ «Київський національний економічний університет

імені В. Гетьмана», Україна

**ПРОБЛЕМИ СПІВІСНУВАННЯ ДВОХ ВИДІВ
ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ:
ІНСПЕКТУВАННЯ ТА ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО АУДИТУ**

Інтеграція України в європейське співтовариство супроводжується впровадженням загальноприйнятих міжнародних норм і стандартів. Не є винятком перехід до більш прогресивних форм і державного фінансового контролю, який є важливим елементом системи управління фінансами, призначення якого полягає у забезпеченні процесу реформування й ефективного використання фінансових ресурсів в усіх ланках фінансової системи. Наявні в Україні форми державного фінансового контролю, найпоширенішими з яких донедавна були ревізії та перевірки, виявились неадекватними сучасним потребам управління фінансами держави, оскільки мають імперативний характер та спрямовуються лише на пошук фінансових порушень, виявлення та покарання винних осіб.

Проведений аналіз статистичних даних діяльності органів Держфінінспекції України засвідчив наступне:

1) останніми роками спостерігається стійка тенденція до зростання обсягів порушень при використанні бюджетних коштів і державного майна (порівняно з 2007 роком розмір виявлених за 2011 рік органами Державної фінансової інспекції України порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів, збільшився майже у 2,5 рази) [4];

2) факти порушень фінансової дисципліни носять масовий характер;

3) залишається низькою кваліфікація працівників, що відповідають за ведення бухгалтерського обліку.